

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de Seçim Sistemi ve Siyasi Partiler Kanunu'ndan Kaynaklanan Sorunların Araştırılarak, Temsili Demokratik Sistemin Yerel ve Ulusal Düzeyde En Etkin, Katılımcı ve Çoğulcu Şekilde İşlemesini Sağlayacak Düzenlemelerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Alaattin YÜKSEL

İzmir Milletvekili

Dr. Sezgin TANRIKULU

İstanbul Milletvekili

Veli AĞBABA
Mabanya Milletvekili

Ali SARIBAŞ
Çukurova Mv.

Sahane ÖZ
Manisa Mv

Raniz TOPAL
Amasya Mv

İlhan DEMİROZ
Bursa Mv

Aliye Çiğdem
Halkın Çarşısı
İstanbul Mv

Faruk Zengin
Maraş Mv

Bediye Küçük
İstanbul Mv

Mehmet Duda
Halkın Çarşısı
İstanbul Mv

[illegible]

GEREKÇE:

Temsili demokratik sistemlerin meşruluğu öncelikle seçimlerin ve siyasi parti düzenlerinin demokratik ilkelere uygun bir şekilde işlemesine bağlıdır.

Nitekim Anayasada da, "Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir." (Madde 67), "Siyasî partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur." (Madde 69) hükümleri yer almaktadır.

Fakat Türkiye'de uygulanan %10'luk seçim barajı ve siyasi partiler kanunu halkın iradesinin yerel meclislere de TBMM'ye de tam olarak yansımalarını engellemekte, çoğunluğun iradesi, "milli irade" adı altında tüm halka dayatılırken, halk kendi seçtiği temsilcilere değil liderlerin belirlediği temsilcilere oy vermek durumunda kalmaktadır. Her iki düzenleme de demokratik katılımın düşmesine ve anti demokratik bir siyasal düzenin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Ülkemizdeki yüzde 10'luk seçim barajı nedeniyle 2002 seçimlerinde seçmenlerin %45'inin oyu Meclis'e yansımamıştır. AKP, oyların yüzde 34'ünü alarak TBMM'de yüzde 66'lık bir çoğunluğa sahip olmuş, CHP yüzde 19 oyla Meclis'te yüzde 33 oranında temsil edilmiş; DYP, MHP, Genç Parti, DEHAP ise barajı geçememiştir.

2007 seçimlerinde AKP oyların yüzde 46.5'ini alarak Meclis'te yüzde 62'lik bir çoğunluk elde etmiş; CHP yüzde 21 oyla, Meclis'te yüzde 20'lik bir temsil oranına ulaşmış; MHP ise yüzde 14 oy oranıyla, yüzde 13'lük bir temsil sağlamıştır. 2011 seçimlerinde ise yüzde 49.8 alan AK Parti, Meclis'in yüzde 60'ına, yüzde 26 alan CHP Meclis'in yüzde 24.5'ine, yüzde 13 alan MHP, Meclis'in yüzde 9.6'sına hâkim olmuştur.

Görüldüğü gibi son iki genel seçimde Meclis'e giremeyen partilere verilen oylar bir yana, Meclis'te temsil edilen partiler bile seçmenin oyu oranında temsil olanağına kavuşamamıştır.

Ayrıca TBMM'de ve yerel meclislerde muhalefetin hiçbir önerisinin gündeme alınmadığı, meclislerin denetim yetkisinin ise iktidarı ve yönetimi elinde bulunduran çoğunluk partisinin oylarıyla engellendiği düşünülürse, seçimlerde oy verdiği parti iktidara gelemeyen bir seçmenin iradesi, bir dahaki seçimlere kadar hiçbir şekilde yönetime yansımamakta, yönetimden hesap sormamakta ve hatta oy verdiği parti barajı geçememişse iradesi siyasi olarak tam karşısında yer aldığı bir parti tarafından da temsil edilebilmektedir.

Bu durum Meclis'in saygınlığını da yerle bir etmekte, asıl güç ve saygınlık merkezi, seçimlerde en çok oyu alan partinin genel merkezi veya Meclis'teki grup yönetimi olmaktadır.

Türkiye'de yerel seçim sistemi ise genel seçim sisteminden bile daha anti demokratik bir şekilde işlemektedir. Belediye ve il genel seçimlerinde uygulanan onda birlik kesme baraj ile temsilde adalet yok sayılmaktadır. Belediye meclisleri, tek turlu seçimle doğrudan seçilen belediye başkanının tasdik makamından başka hiçbir anlam ifade etmemektedir. Yerel seçimlerdeki bu adaletsizliklerin bir an önce ortadan kaldırılması gerektiği aşîkârdır.

Seçimler, günümüzde eŐitlik, özgürlük, insan haklarının korunması, hukuk devleti ve sosyal adalet gibi ilkelerle çok daha derin bir içeriğe kavuŐan demokrasinin  n koŐuludur

‐Yönetimde istikrar‐ bahanesiyle hiçbir yurttaŐın iradesini gasp etmek, içinde yaŐadıĐı beldenin, kentin, ülkenin yönetiminde söz hakkından yoksun bırakmak mümkün değildir. Bu anlayıŐın sonunda varacağı yer diktatörlüktür. Demokrasilerde asıl olan yurttaŐların hayatını ve geleceğini etkileyecek her konuda eŐit ve  zg r bir şekilde söz hakkına sahip olmasıdır.

Bu gerekçelerle, Türkiye’de Seçim Sistemi ve Siyasi Partiler Kanunu’ndan Kaynaklanan Sorunların Araştırılarak, Temsili Demokratik Sistemin Yerel ve Ulusal Düzeyde En Etkin, Katılımcı ve çoğulcu şekilde İŞlemesini Sağlayacak Düzenlemelerin Belirlenmesi Amacıyla bir AraŐtırma Komisyonu kurulması gerçek ve tam bir demokratik düzene kavuŐabilmemiz için kayda değer bir çaba olacaktır.

